

SODOR VONAL

AZ ORSZÁGOS VÍZÜGYI FŐIGAZGATÓSÁG LAPJA
VI. ÉVFOLYAM 2. SZÁM 2023. JÚNIUS

LÉPÉSEK AZ INTEGRÁLT
TELEPÜLÉSI VÍZGAZDÁLKODÁS
MEGTEREMTÉSÉHEZ

HŰSÉG ÉS HITELESSÉG –
INTERJÚ BAK SÁNDOR
NYUGALMAZOTT IGAZGATÓVAL

AZ ÉLET HÍDJA –
MISTÉTH ENDRE EMLÉKÉRE

Bak Sándor: „A vízgazdálkodással foglalkozóknak
a társadalom széles rétegeivel kell megértetniük magukat,
ennek pedig a legfőbb záloga a szakmai hitelesség.”

KEDVES OLVASÓ MUNKATÁRSAK!

Máraitól biztosan tudjuk, hogy minden nap érdemes olvasni valamit. Napjainkban egy jó regény, hosszabb életrajzi írás, antikvár szakkönyv elolvasása már-már kiváltság, a rohanó világban más fontosabbnak vélt dolgoktól elrabolt időnek számít. A híradatban egy-egy rövidebb írásnak több esélye van elérni magas ingerküszöbünket.

Pedig írni is, olvasni is nagyon jó. Ezért különösen nagy öröm, hogy ezen a fórumon egymásnak írhatunk cikkeket, ismeretterjesztő írásokat, jó híreket. Megismerhetjük a múltat, tájékozódhatunk mindennapi kihívásainkról, felvázolhatjuk, esetleg megsejthetjük a jövőt.

Még sokan abban a korban nőttünk fel, mikor meg kellett tanulni olvasni a sorok között, s a szövegértés nem az érettségi vizsga követelménye miatt volt elsődleges. Mást gondolt az író, mást értett egy-egy olvasó és mást a cenzor. A ki nem mondott szavak, a le nem írt mondatok világában benne is maradt több évtizedünk, Nagymarostól ki tudja meddig még.

Történelmünket mindig is a nagy vizek alakították: jöttünk Etelközből, győztünk Nándorfehérvárnál, megvédtük Kőszeget, elbuktuk Mohácsot, és nem jártunk jól a Don-kanyarnál sem. A víz hoz jót, rosszat, és nem lesznek mindig a vízügyért felelősséget vállalók a hibásak. A vízügyi szakemberek teszik a dolgukat, a pillanatnyi elismerés, eredmény olykor mellékes: a Lánchidat sem azok adták át, akik és akiknek építették, mégis mi élvezzük munkájuk gyümölcsét.

A vízügy változik, más volt a feladat Széchenyi vagy Baross Gábor idejében, más száz éve, és mai szervezeti felépítésünk is csupán hetvenéves. Változunk mi is, első kalandos olvasmányunk, A Kincses sziget emlékezetes letűnt kalózzai helyett ma inkább Juhász Feri bácsi Halott feketerigója varázsol el. Hihetjük, a jövőt a ma még olvasni tanulók írják.

Remélem, minden szerző és olvasó annyira várja már, hogy jelen számunkat lapozhassa, mint én a Duna Napot. Kívánok jó olvasást, kellemes perceket a Sodorvonal lelkes táborának!

● *Katona Tamás*

KÖSZÖNTŐ

A MI SZAKMÁNK

VÍZTUDOMÁNY 4

HÍREK ITTHONRÓL ÉS A NAGYVILÁGBÓL 8

VÍZ-ÜGYÜNK 12

KÖZÖSSÉG

VÍZTÜKÖR – INTERJÚSOROZAT 18

TÖRTÉNELEM 25

VÍZÜGYES ÉLET 28

SZEMÉLYI HÍREK 32

TUDÁSTÁR

TANULUNK-OKTATUNK 33

SODORVONAL

az Országos Vízügyi
Főigazgatóság negyedéves
kiadványa

felelős kiadó: Láng István

kiadó: Országos Vízügyi
Főigazgatóság

felelős szerkesztő: Teszári Nóra

szerkesztő:

Csengeriné Veczán Éva
Süveggyártó Anita Mária
Tóth Krisztián
Vitéz-Pekáry Anna

korrektor: Pákozdi Nóra

grafikus: Zsuffa Zsanna Lídia

címlapfotó: Romet Róbert,
Szentgotthárdi hallépcső

LÉPÉSEK AZ INTEGRÁLT TELEPÜLÉSI VÍZGAZDÁLKODÁS MEGTEREMTÉSÉHEZ

Az integrált vízgazdálkodásnak hosszú múltja van Magyarországon. Beszédes József az 1830-as évek elején, az elsők között fogalmazta meg a vízgyűjtők fontosságát, valamint a vízzel, mint egy egységgel történő gondolkodás elsődlegességét. A „Magyarországi hydrotechnikából próbául” című kötetében a nemzeti szintű vízgazdálkodási szemlélet jelentőségét fogalmazza meg: „Országos hydrotechnikával még egy nemzet sem díszeskedik, ámbár ez okvetlen szükséges tudomány egy mívelt ország vizeire nézve, nehogy azok regulatiojában ideoda dolgoztatván: azaz minden tekintet nélkül az egészre, később egyik munka a másiknak akadályává legyen.”

A hazai vízgazdálkodásnak két fő szakiránya van: a települési és a területi. A települési vízgazdálkodás a lakosság és az ipar vízigényének biztosításával, belterületi csapadékvíz rendezésével, és az így keletkezett szennyvizek (használt víz) kezelésével, tisztításával, majd a természetbe való visszavezetésével foglalkozó tudományág. A területi vízgazdálkodás pedig a természetben előforduló vizekkel, vízkészletekkel foglalkozik (*árvízmentesítés és árvíz elleni védekezés, síkvidéki vízrendezés, belvíz elleni védekezés, dombvidéki vízrendezés; mezőgazdasági vízgazdálkodás; térségi vízsztosztás, folyógazdálkodás, vízi utak, vízenergia-hasznosítás, a szerk.*). A két szakterületnek közösen, kéz a kézben kell megvalósítani a feladatait, csak ekkor beszélhetünk egységes keretbe foglalt valós és tényleges nemzeti vízgazdálkodásról.

Mindazonáltal, még ilyen hosszú múlttal rendelkező szemlélet ellenére is, mind a mai napig a hazai vízgazdálkodás egyik legkomolyabb feladata és egyben kihívása a települési vízgazdálkodás egy egységben történő tervezése, fejlesztése és üzemeltetése annak érdekében, hogy a települések felkészülhessenek a környezeti és társadalmi változásokra. Továbbá mindezek mellett a települési fejlesztésekben, illetve a településrendezési folyamatokban is kellő mértékben figyelembe kell venni a vizet mint hatótényezőt (Reich, 1997). Jelenleg a településfejlesztés és településrendezés tervezési rendszerében a vizek által jelentett kihívások és lehetőségek felmérése messze alulmúlja azok valós jelentőségét (Belényesi & Számadó, 2015). Az Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv (*továbbiakban: ITVT, a szerk.*) célja, hogy a települési vízgazdálkodás elemei és az ezzel kapcsolatos teendők, kötelezettségek komplexen épüljenek be a településfejlesztésbe, és a területhasználatot is

szabályozó rendezési eszközökbe. Az ITVT a település vízgazdálkodási (szakpolitikai) alapidokumentuma, amely a fejlesztést és a működtetést egyaránt szolgálja.

A települési vízgazdálkodás egy olyan komplex több tényezős rendszer (a környezetvédelem, az ipar és mezőgazdaság, a lakhatás, valamint a meglévő és új infrastruktúra fejlesztés összehangolása), melynek sikeressége a településen, társadalmi konszenzuson alapul és közösségileg kialakított megoldásokon múlik. Fontos továbbá, hogy egységes szemléletű: a műszaki, intézményi, szabályozási és finanszírozási, valamint a környezeti és a fenntarthatósági szempontok koherens tevékenységcsoportként jelennek meg benne.

„Az **integrált vízgazdálkodás** lényegét tekintve koordináció, (...) Arra irányul, hogy minden olyan tervet, tevékenységet térben és időben összehangoljanak, amelyek (...) kapcsolatba kerülnek (...) a természet vízháztartásával” (Orlóczi I, 1967). **Tapasztalatok alapján megállapítható, hogy pontosan ez a koordináció, azaz az egyes szakágazatok közös tervezése nem, vagy csak nagyon ritkán jelenik meg a hétköznapi gyakorlatban.**

A település fejlődése, fejlesztése a településrendezési eszközökön keresztül formálódik, és ezen keresztül hatással van a vízgazdálkodásra – pl.: az elvezetendő csapadékvíz mennyiségére –, viszont az is igaz, hogy a település vízgazdálkodása hatással van a településre, annak fejlesztettségére, fejlődésére.

Ezen kölcsönhatás teszi szükségessé egy település számára, hogy foglalkozzon a vízgazdálkodási kérdésekkel, és ez követeli meg az integrált szemléletet, az érdekeltek aktív bevonását a döntéshozatalba. Ehhez viszont szükséges egy olyan alapidokumentum (ITVT), amely egységes szerkezetben tárgyalja és értékeli a település különböző vízgazdálkodási elemeit, és rámutat a településfejlesztési elképzelésekkel való kapcsolódási pontokra.

A sokirányú és sok felületen egymással összefonódó vízgazdálkodási feladatoknak, fejlesztéseknek, működtetésüknek a kérdése a Nemzeti Vízstratégiában is kiemelt helyet kapott. A Nemzeti Vízstratégia tervezésről szóló fejezete az alábbi megállapításokat tartalmazza:

„A vízgazdálkodási tervek valóra válásának a kulcskérdése a területhasználat. Ezért alapvető fontosságú (1) a területfejlesztési és a területrendezési célt szolgáló tervek, valamint (2) az épített környezet alakítását és védelmét szolgáló tervezési rendszerrel való kapcsolat, a terület- és településfejlesztési koncepciókba, integrált stratégiákba, eszközökbe való minél mélyebb beépülés. Az elmúlt évekhez képest előrelépés, hogy az e terveket megalapozó vizsgálatok tartalmi követelményei (...) között megjelentek vízgazdálkodási elemek, de ezek szétszórta, fogalmilag rendezetlenek, hiányzik az integrált

vízgazdálkodást megalapozó egységes vizsgálat a terület- és településfejlesztésben. Ezért szükséges a vonatkozó rendelet módosítása, hogy a megalapozó vizsgálatokban és tervekben a szakmailag összetartozó vízgazdálkodási tárgykörök önálló fejezetben jelenjenek meg, ehhez készüljön országosan egységes útmutató.

A területhasználati kategóriák között hagyományosan létező az úgynevezett »vígazdálkodási terület«. Hiányzik ennek a differenciálása és az építési szabályok között a vízgazdálkodási tartalmi elemek előírása.”

Mindezeket alátámasztja a Nemzeti Vízstratégia definiált 4. fő céljának („minőségi víziközmű-szolgáltatás és csapadékvíz-gazdálkodás megvalósítása, elviselhető fogyasztói teherviselés mellett”) kiemelt rész céljaként az ITVT módszertanának kialakítási igénye, bevezetésének és összekapcsolásának szükségessége a településfejlesztés tervezési, döntési folyamatával.

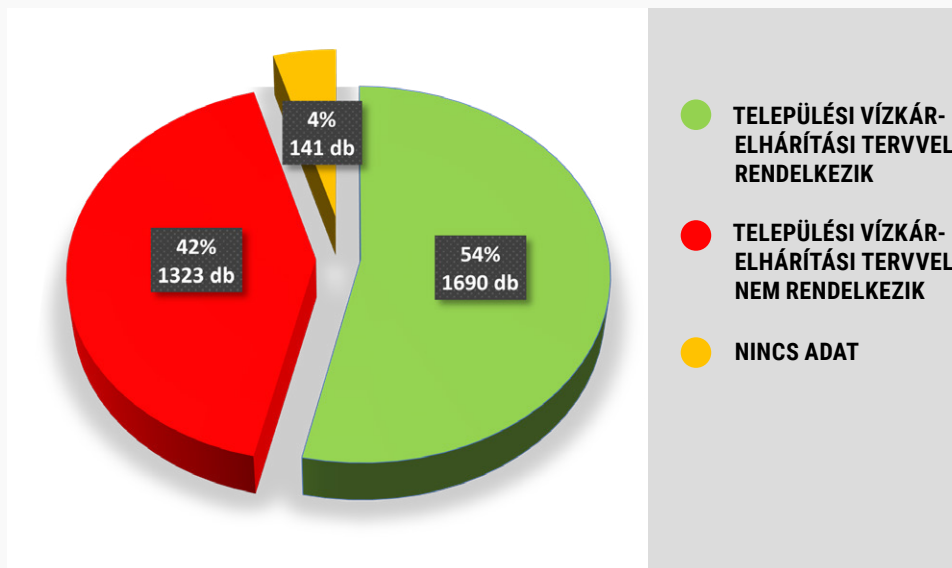
Az ITVT a település környezeti, társadalmi és szociális, a vízzel és víz állapottal kapcsolatos igényeit kielégítő **olyan vízgazdálkodási alapidokumentuma, mely gazdaság- és környezettámogató, fenntartható vízgazdálkodási feladatokat és azok alapjait egységes, működtethető rendszerben mutatja be.**

Az ITVT integrálja, és biztosítja a kapcsolatot:

- a település napi működése és a település vízgazdálkodási elemei között,
- a települési vízgazdálkodási elemek között,
- a településfejlesztési elemek és a település vízgazdálkodási elemei között.

Cél, hogy az ITVT-n keresztül a települési vízgazdálkodás elemei és az ezzel kapcsolatos teendők, kötelezettségek beépüljenek a település napi működési ügymenetébe és fejlesztési terveibe, ezáltal biztosítva a település hatékony működtetését és a vízgazdálkodással összefüggő szakmai feladatok, kötelezettségek ellátását. Kötelezettségek alatt kiemelten értjük a helyi-víz-kárelhárítási feladatok ellátását is.

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 4.§ (1) pontjában rögzíti a települési önkormányzatok vízgazdálkodással összefüggő feladatait, amelynek értelmében a település önkormányzata köteles ellátni a többi között

1. ÁBRA. TELEPÜLÉSI VÍZKÁR-ELHÁRÍTÁSI TERVEK SZÁMA 2022
(SZERKESZTETTE: KOVÁCS-BAKSI ADRIENN, OVF, TVO)

a helyi vízrendezési, ár- és belvíz elvezetési és a települési vízkárelhárítási teendőket. Ezek szakszerű ellátásához pedig elengedhetetlen a Települési Vízkárelhárítási Tervek megléte.

A 2022. évi aktualizálás alapján elmondható, hogy a tavalyi évhez képest ugyan csekély mértékben (6%), de javultak az arányok, mind a Védelmi Tervek számát, mind azok minőségét tekintve.

Az Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv koncepciójának kidolgozása alatt – ami több évre, évtizedre tekint vissza – a különféle vízgazdálkodással összefüggő káresemények száma növekszik, amely sajnos magyarországi településeket is érint. Ezen területek csaknem kétharmada vízkárelhárítási szempontból kockázatnak (árvíz, belvíz, aszály és helyi-vízkárelhárítás) van kitéve. A klímaváltozás hidrológiai hatásai és a vízzel nem megfelelően összehangolt településfejlesztési és -rendezési tevékenységek tovább rontják a vízgazdálkodási helyzetet, és a tervezett vízgazdálkodási lehetőségeket.

ÖSSZEFOGLALÁS

A vízügyi szakigazgatás feladata megadni a vízgazdálkodási kereteket – amelyek a területi vízgazdálkodásban sikeresen működnek – **a települések számára is.** A fenntartható településfejlesztés érdekében elengedhetetlen az egységes és integrált szemléletű vízgazdálkodási tervezés, amely dokumentuma az Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv. **A 2023-ban kiadott tervezési segédlet hozzájárul az egységes szemléletű ITVT elkészítéséhez,** ugyanakkor a terv alkalmazása jelenleg csupán opció. A jogszabályon alapuló felhasználási kötelelem segíthet abban – forrás biztosítása esetén –, hogy minden település rendelkezzen vízgazdálkodási alapidokumentummal.

Ugyanakkor, az is vitathatatlan, hogy egy átgondolt települési – integrált vízgazdálkodási – tervezés nagyban támogatja az önkormányzati felkészülést a klímaváltozás negatív hatásaira, de még mindig csak járunk az úton, a célt még nem értük el.

- *Dr. Balatonyi László, Reich Gyula, Ivaskó Csaba, Jancsó Béla*

IRODALOMJEGYZÉK /

Belényesi E. & Számadó R. (2015). Önkormányzatok tervezési gyakorlata – tervek és a valóság.

Új Magyar Közigazgatás, 3(3), 28-40.

Beszédes J. (1831): Magyarországi hydrotechnikából próbául, Pest

Orlóczi I. (1967): Hidrológia a területi vízgazdálkodás gyakorlatában, Hidrológiai Közlöny

Reich Gy. (1997). A vízügyi igazgatóságok helye és szerepe a területi közigazgatásban. In Szabó G. & Vadál I. (Szerk.), Érvék és ellenérvék. Adalékok a területi államigazgatás reformjához (pp. 169-185). Magyar Közigazgatási Intézet.

MEGSEBZETT TÁJ - A VÍZÜGY A FÖLDÉRT

Kiállítással idézte fel a szigetszentmiklósi olajszennyezés kárelhárítási munkáit a Duna Múzeum

Aki pusztán csak hallott róla, az is emlékszik rá. Aki a helyszínen járt, ráadásul a védekezésben is részt vett, valószínűleg sosem felejt el, talán még az orrfacsaró szagot is fel tudja idézni magában. 2020 decemberében Szigetszentmiklóson ismeretlenek hatalmas mennyiségű olajszerű anyagot engedtek a Ráckevei-(Soroksári-) Duna-ágba vezető csatornába. Budapesti, győri és szolnoki kollégáink – a társszervekkel és civilekkel karöltve – hónapokon át megfeszített tempóban dolgoztak a természeti környezet megmentésén és a helyreállításon.

A rehabilitáció befejezése után egy évvel, 2023 tavaszán, Megsebzett táj – Egy úszóláp elpusztítása és újjászületése címmel a Duna Múzeum kiállításon idézte

fel a pusztításnak, valamint az emberfeletti, de hatalmas szívvel és szaktudással végzett „gyógyításnak” a fázisait. A falakon az Országos Vízügyi Főigazgatóság fotósának, Romet Róbertnek a képei, illetve a helyszínen dolgozó vízügyesek mobilos fotói vezették be a látogatót a történetekbe. A monitoron a kárelhárításról szóló filmjeink peregtek.

Megható volt látni, hogy a protokollvendégek és az újságírók mellett a kollégák közül is milyen sokan eljöttek Esztergomba április 23-án, hogy kicsit

fotók / Romet Róbert

visszaemlékezzenek, beszélgeszenek a tárlathoz kapcsolódóan rendezett Föld-napi eseményen. Réthy Pál, a Belügyminisztérium közfoglalkoztatási és vízügyi helyettes államtitkára is megtisztelte jelenlétével ezt a számunkra fontos alkalmat, és szívesen hallgatta a „kék ruhások” személyes élményeit, a képekhez fűzött történeteit.

Ez alkalommal hivatalos beszéd helyett a szokottnál személyesebb hangon szólt a hallgatósághoz Láng István főigazgató úr (OVF) és Szilágyi Attila igazgató úr (KDVI-ZIG) is, mindkettőjük mondandójából átjött a büszkeség kollégáik helytállása, elhivatottsága és tudása iránt.

Ha egy programról nehezen akarnak csak hazaindulni a vendégek, az egyetlen jelent: jól érezték magukat. A kiállítótérben és a múzeum udvarán is sokáig beszélgettek még kis csoportok a rendezvény után. Nem is csoda! Az ilyen pillanatok megerősítik a vízügyeseket, hogy jó ebbe a közösségbe tartozni!

• *Teszári Nóra*

MHT KITÜNTETÉSEK

Negyvenhárom tagjának ismerte el több éves, magas szakmai színvonalú munkáját május 23-i tisztújító közgyűlésén a Magyar Hidrológiai Társaság leköszönő elnöksége. A szervezetben kifejtett aktív tevékenységéért az Országos Vízügyi Főigazgatóság részéről:

- Kvassay Jenő-díjban részesült Láng István főigazgató és Jakus György tanácsadó,
- Bogdánfy Ödön-emlékérmét kapott Csorbák Erika osztályvezető,
- Pro Aqua emlékérmét pedig Süveggyártó Anita Mária kiemelt referens.

Mindannyiuknak szeretettel gratulálunk! • *Csorbák Erika*

EGY ÚJABB FUTÓSIKER AZ OVF-ES KOLLÉGÁK KÖRÉBEN

RAJTFOTÓ (FORRÁS: ULTRA BALATON)

Az idei, 2023-as Ultra Balatonon az OVF a KDVVIZIG-gel, illetve külsős segítséggel indított közös csapatot „Előzni Tilos!” néven.

A futás nagyon jó hangulatban telt, mindenki a maximumot hozta és a korábban 20 óra 50 percre tervezett időn belül – 20 óra 13 perc alatt – sikerült lefutni a 211 km-es távot a Balaton körül.

A csapat tagjai:

– Bakos Tímea	– Monori Attila
– Dráviczki Sándor	– Rácz Tímea
– Gáspár Tímea	– Szabó Károly
– Hegedűs Ádám	– Szabó Norbert
– Juhász-Nagy Gréti	– Vesztergom Anna Eszter

A versenyt végig teljes összhang és kirobbanó jókedv uralta. A futások közötti váltások is pontosan zajlottak. Nagyon jó társaság gyűlt össze ezen a megmérettetésen, öröm volt részt venni rajta! • Szabó Norbert

HOGYAN KERÜL AZ ADAT AZ ASZTALRA?

A MŰSZAKI TÉRADAT SZOLGÁLTATÓ FŐOSZTÁLY SEGÍTSÉGÉVEL CIKKSOROZAT INDUL ÚTJÁRA EBBEN A SODORVONALBAN.

AZ ELKÖVETKEZENDŐ ÚJSÁGOKBAN AZT MUTATJÁK BE A FŐOSZTÁLY MUNKATÁRSAI, HOGY HOGYAN IS KERÜL AZ ADAT AZ ASZTALUNKRA ÉS HOZZÁNK. AZ ELSŐ, BEVEZETŐ RÉSZBEN ÁTFOGÓ KÉPET KAPHATTOK A KÉSZÜLŐ CIKKEKRŐL.

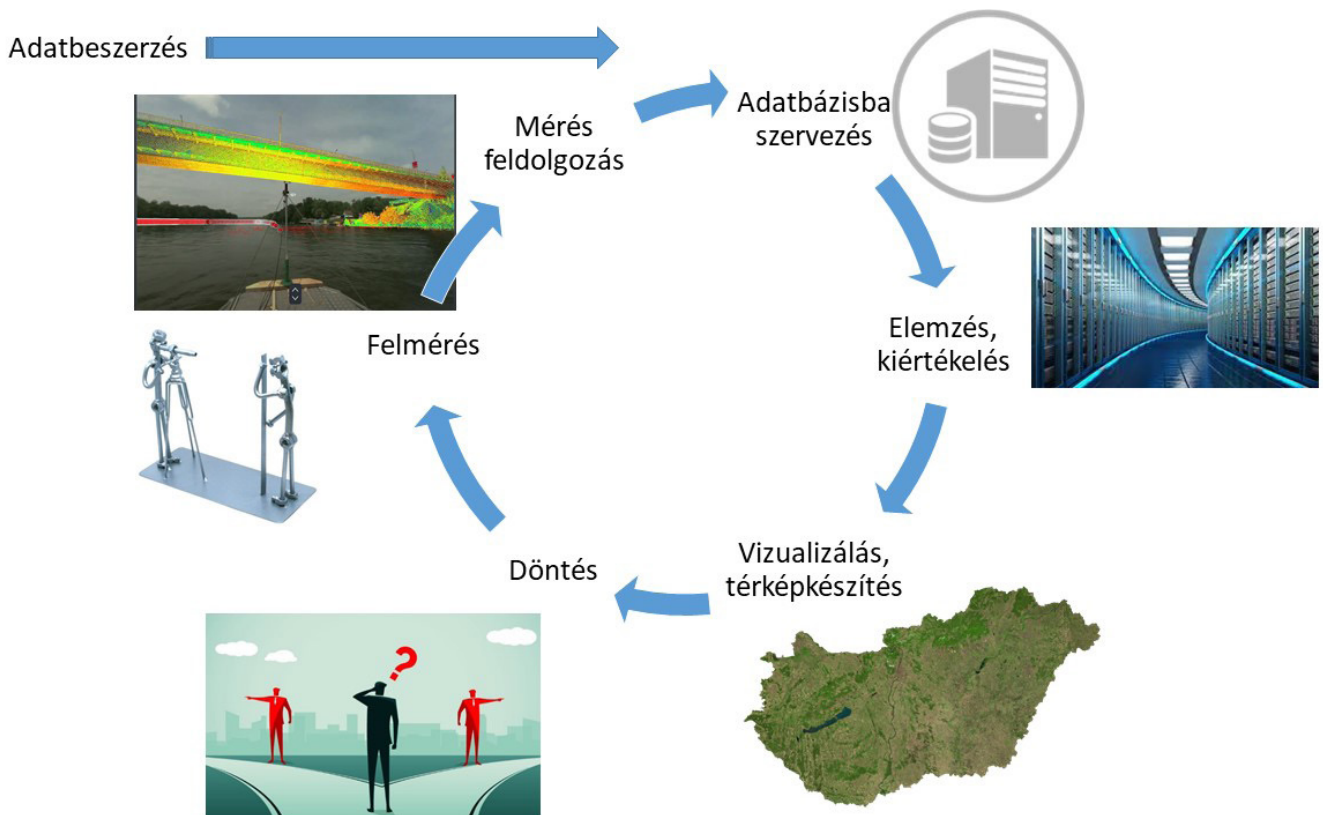
Szakmai munkátok során gondolkodtatok-e már azon, hogy az az adat, amit felhasználtok, hogyan keletkezett? Honnan származik? Hogy került az adatbázisba, és az adatbázisból miként lett térkép? Milyen apparátus gondoskodik arról, hogy adatok jöjjenek létre, és hogyan lesz azokból információ? Az elavult adatok frissítése hogyan történik? Ki mérte föl, milyen paraméterekkel, milyen célokból? Ezek mind olyan információk, amelyeket hasznos tudni a felhasználásuk során. Rohanó világunkban egyre fontosabb szerepet kapnak a naprakész, megbízható adatok, a mindennapi életünk során ugyanúgy, mint a munkahelyi teendők megoldásakor.

Reggel úgy indulunk el a munkába, hogy tudjuk milyen időjárásra számítsunk, illetve a közlekedési információkat is sokan megnézik, mielőtt eldöntik, hogy milyen közlekedési eszközzel, milyen útvonalon jutnak el a célba. Ezen információk előállításához valaki, valakik gyűjtik az adatot, adatbázisba rakják, mások elemzik, illetve vannak, akik megjelenítik, eljuttatják a felhasználókhoz. A vízügyi szakmai feladatok megfelelő megoldásához is elengedhetetlen a műszaki adatok használata, melyek igen sokfélék. A mederadatokat, digitális domborzatmodelleket, keresztmetszvényeket, vízhozam-, víz hőmérsékletadatokat mellett, nyilvántartunk számos szakmaspecifikus – például hidromorfológiai vagy vízminőségi – információt, de a külső forrásból

származóknak, mondjuk az ingatlan-nyilvántartási vagy erdészeti adatoknak is jelentős szerepük van.

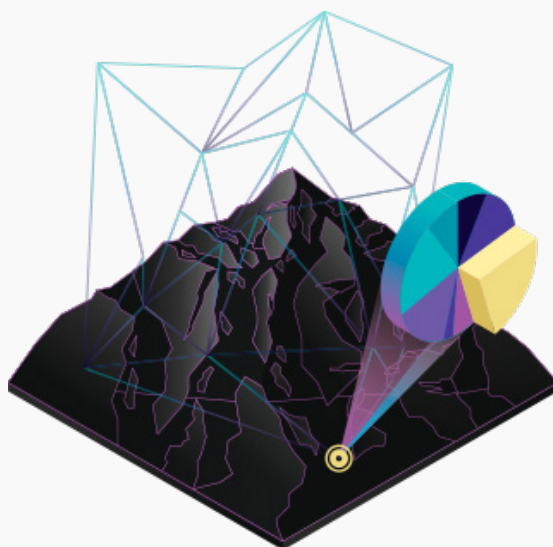
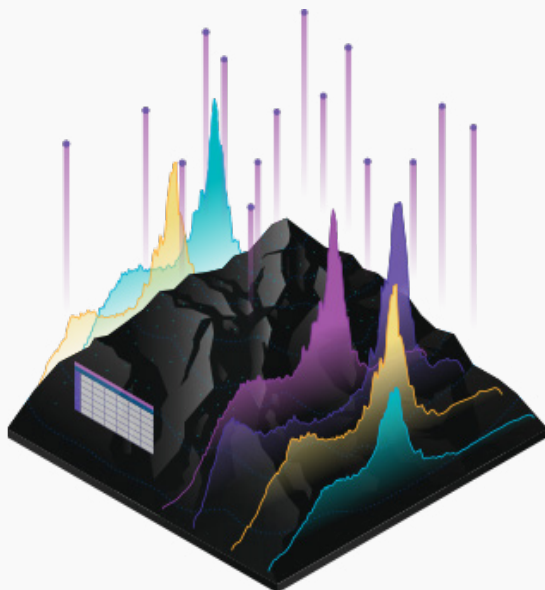
A Műszaki Téradat Szolgáltató Főosztály (továbbiakban: MTSZF, a szerk.) ebben a sorozatban szeretné közelebb hozni hozzátok az adatot. Megismerhetitek az előállításukkal foglalkozók munkáját, az MTSZF szemüvegén keresztül láthattok bele ebbe, a felmérésektől az adatbeszerzésen át egészen odáig, hogy egy-egy szám, koordináta, kereszttszelvény, térkép milyen folyamatok után jut el a felhasználókhöz, elemzőkhöz, döntéshozókhoz, ezzel segítve a szakmai, vezetői, szakpolitikai stratégiák kialakítását.

Írásainkban az alábbi témákkal foglalkozunk majd:

1. FELMÉRÉSEK

Először az alapokról, a felmérésekről adunk részletesebb körképet: megmutatjuk, milyen eszközökkel, módszerekkel valósulnak meg mindezek a vízügyi ágazatban.

2. FELDOLGOZÁSOK

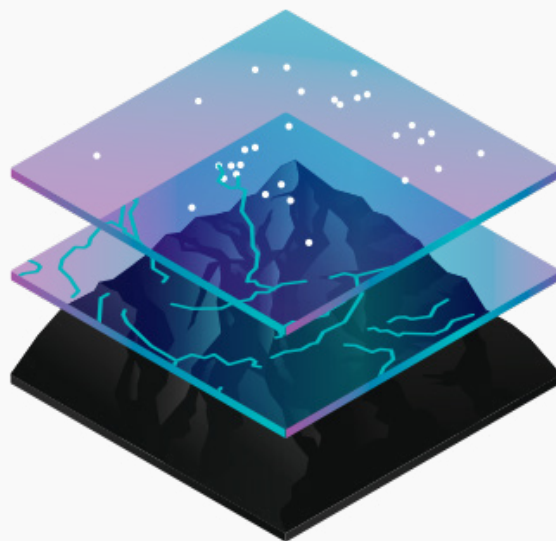
Ezután a felmérések által létrejött adatok feldolgozását vesézzük ki.

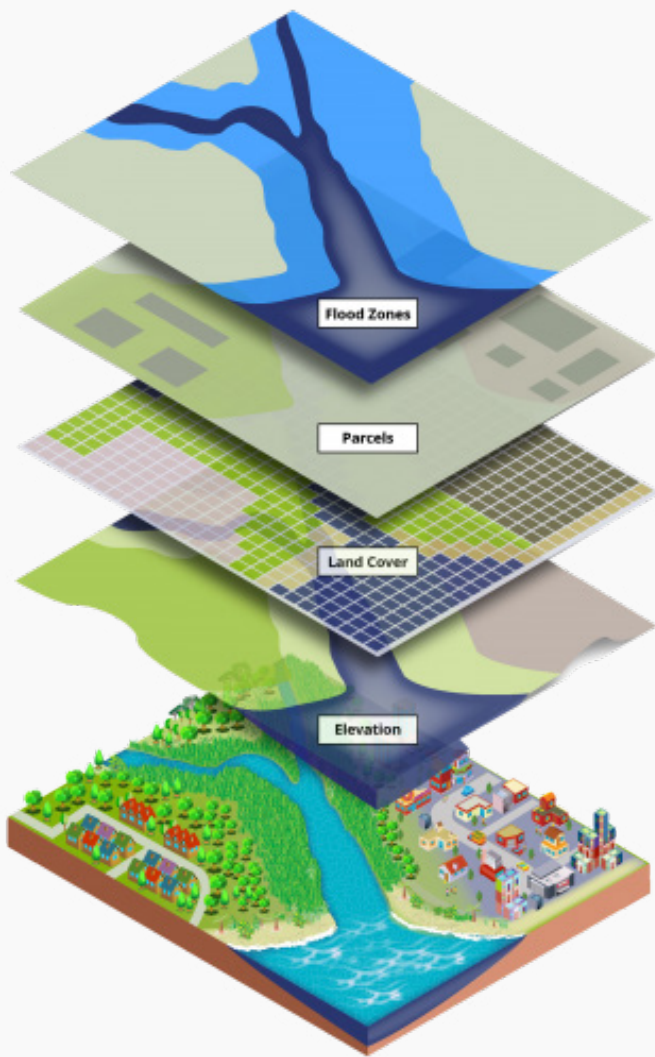
3. BESZERZÉSEK

Adatot nem csak mi állítunk elő, más szervezetek által létrehozott vagy kezelt adattömeget is fel tudunk használni a vízügyi munkánk során. A cikksorozat harmadik részében erről lesz szó.

4. AZ ADAT ELŐÁLLÍTÁS HUMÁN OLDALA

Most már rengeteg adatunk van, de hogyan hasznosíthatók? Kik azok a szakemberek, akik ezeket feldolgozzák és az átlag felhasználó számára is érthető formában készítik el? Vagyis jöjjön a feldolgozás humán oldala!

5. TÉRADATBÁZISOK, TÉRADAT ELLENŐR-ZÉS

Ebben a cikkben a téradatbázisokkal, illetve a téradatokat ellenőrző alkalmazással és annak megjelenítő felületével, az Ellemérrel ismerkedhettek meg,

6. TÉRKÉPEK, PUBLIKÁLÁS

A téradatok egyik felhasználási formája a térképi megjelenítés. Elsősorban digitális formátumú és dinamikus adattartalmú térképekkel foglalkozunk, de természetesen nem vesztek még ki a szép papírtérképek, falitérképek sem.

A mi szakterületünk a digitális világhoz, a digitális kapcsolatteremtéshez közelebb, így nem csak újságcikkekből tudtok tájékozódni a tevékenységünkről: az MTSZF Tér(adat) Információs Portálján (vizugy.hu), valamint az ovf.hu-n is igyekszünk szakmai tartalmú írásokat közzétenni.

• Baksa Márta, Szabó Györgyi, Szigeti Ferenc

KEHOP ELLENŐRZÉSEK FEKETÉN, FEHÉREN ÉS SZÜRKÉN

Az uniós forrásból finanszírozott projektek megvalósítása és adminisztrációja komoly szervezési feladatot jelent, melyhez az is hozzátesz, hogy ezeket a tevékenységeket számtalan szervezet ellenőrzi és ellenőrizheti. Elsősorban az Irányító Hatóság (továbbiakban: IH) az, ami ellenőrzi a források szabályszerű felhasználását. Ha visszatekintünk az elmúlt egy évre, csak az IH 74 ellenőrzést hajtott végre nálunk, melyek jelentős része a kiterjedt projektterületek miatt kétnapos volt. Az IH mellett az Európai Unió Támogatásokat Auditáló Főigazgatóság (továbbiakban: EUTAF) is gyakori vendég a Projekt Műszaki Osztályon. Jelenleg több projekttel összefüggésben szabálytalansági eljárás van folyamatban. Ebben a cikkben ezen eljárások hátterét és „szürkeségét” mutatjuk be.

Szabálytalansági eljárás alapvetően – gyakorlatilag 99%-ban – az EUTAF ellenőrzéseket követően indul, érthető tehát, ha kellő izgalommal fogadjuk az ellenőröket. Az EUTAF munkatársai először elektronikus formában bekérik az általuk szükségesnek vélt dokumentumokat, majd a helyszínen is megnézik a papírokat, illetve a kivitelezés helyszínét is megtekintik. Ezt követően még számos egyeztetésre, levélváltásra kerül sor, ami után készül egy ellenőrzési jelentés. Mindez hónapok munkája. És ez az a pont, ahol igazából rengeteg vita keletkezik. A labdarúgást kedvelők ismerik azt a mondást, hogy mikor tizenegyest ítél a bíró kezezés miatt, akkor meg kell nézni, hogy a kéz kereste a labdát, vagy a labda a kezet, és ezt mérlegelve kell befűjni a büntetőt. Ember legyen a talpán, aki ezt sok esetben igazságosan meg tudja állapítani, de az ágazatban biztos, hogy a labda keresi a kezet, nem pedig fordítva, tehát nem kellene befűjni a tizenegyest. Mire is gondolunk?

Általánosságban a legtöbb vita egy közbeszerzési eljárás műszaki tartalmának meghatározásán alakul ki. Az ellenőrök álláspontja legtöbbször az, hogy túlzott mértékben írunk elő olyan műszaki tartalmat, ami alkalmas arra, hogy szűkítse a piaci versenyt. Előfordult, hogy megkaptuk a kérdést egy ellenőrzésen, hogy miért írjuk elő, hogy vasbeton szerkezetből épüljön a műtárgy? Miért nélkülözhetetlen, hogy legyen vízepítésben jártas személyzete az ajánlattevőnek egy vízepítési beruházás során? Ez adott esetben versenyszűkítő is lehet. Nyilván ezek a kérdések mosolyt csálnak még a nem mérnök kollégák arcára is, és ha felvesszük ezt a gondolatmenetet, akkor az is szűkíti a versenyt, ha például egy, már meglévő Nokia telefonhoz vásárolni szándékozott

telefonfeltöltő vásárlása során kifejezetten Nokia töltőt keresünk, nem pedig az Apple boltba megyünk először töltőt keresni?! Telefon és telefon között miért teszünk különbséget? Ez az a pont, ahol némi észszerűséget lenne szükséges gyakorolni egy pénzügyi korrekció megállapításakor az ellenőrzések során. Egy ágazatspecifikus előírás során nyilvánvalóan nem a versenyszűkítés a cél, az pedig végképp rossz következtetés, hogy pénzügyi érdeksérelem történne.

Sok munkát ad szabálytalansági eljárások során még a pótmunka jogosságának vitatása, de akár egy egyszerű szerződésmódosítás is. Utóbbi esetben az ellenőrök jelzik, hogy „na, ha tudta volna más vállalkozó, hogy 2 hónappal több idő áll rendelkezésre, biztosan pályázott volna”. Ehhez képest a szerződött partnertől sokszor viszont azt kapjuk, hogy „na, ha tudtam volna, hogy így elhúzódik, nem biztos, hogy pályázok”. Ezzel el is érkeztünk egy következő neuralgikus ponthoz. Ha egy módosítást annak hatálybaléptetése előtt minden ellenőrző szervezet (az Irányító Hatóság és a Miniszterelnökség) elszámolhatósági, jogi és közbeszerzési szempontból jóváhagy, utólag miért a kedvezményezett lesz az, aki a pénzügyi következményeket viselni kénytelen?

A fent leírtakra nem fogunk tudni soha feketén vagy fehéren válaszolni, csak szürkén. Amióta vannak EU-s beruházások, folyamatosan tanulunk az egyes büntetésekből, de a gyakran változó jogszabályi környezet és a folyamatos szervezeti átalakítások miatt nagyon nehéz következetesen az aktuális szabályozási elveknek megfelelni. Amit tehetünk, hogy folyamatosan tanulunk a büntetésekből – a fellebbezéseket általában elutasítják –, saját hibáinkat javítjuk, és reménykedünk, hogy az ellenőrök a mi székünkben is majd vizsgálják a tényeket. ● *Juhász Máté*

HŰSÉG ÉS HITELESSÉG

MA MÁR SZINTE ELKÉPZELHETETLEN, HOGY VALAKI EGYETLEN MUNKAHELYEN TÖLTSE TELJES AKTÍV ÉLET-ÚTJÁT. PEDIG BAK SÁNDOR ESETÉBEN EZ ÍGY VOLT: A GYULAI VÍZÜGYÖN TÖLTÖTT TÖBB MINT 4 ÉVTIZEDÉBŐL RÁADÁSUL 21 ÉVET IGAZGATÓKÉNT TEVÉKENYKEDT. A KÖRÖS-VIDÉKI VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG KORÁBBI IRÁNYÍTÓJA A „GYULAISÁGRÓL”, A KÖRÖS-VIDÉK SAJÁTOSSÁGAIRÓL ÉS A VEZETŐI MAGÁNYOSSÁGRÓL IS MESÉLT A SODORVONALNAK.

Földrajzilag nagy utat tett meg, mire „megérkezett”: Debrecenben született, Hajdúszoboszlón nőtt fel, onnan a Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemre ment, ahonnét aztán Gyulára került. Debrecen (és a TIVIZIG) közelebb lett volna...

Valóban! Nagyon szerettem a földrajzot, a természetet, innen jött az ötlet, hogy hidrogeológiát tanuljak. Bányamérnök-hidrogeológus az eredeti végzettségem, a másoddiplomámat pedig a Budapesti Műszaki Egyetemen szereztem vízellátás-csatornázás szakon. Az pedig, hogy nem egy bányához vagy az olajiparba szerződtem, hanem Gyulára és a vízügyhöz, egy véletlennek köszönhető. Amikor '78-ban végeztem az egyetemen, épp egy pályázati rendszer volt érvényben: csak ott lehetett elhelyezkedni, ahol az intézménynek minisztériumi engedélye volt az állásokra pályáztatni. Egyik tanárom, dr. Jambrik Rozália – egyébként a Miskolci Egyetem első női hidrogeológus professzora volt, Békés megyei származású, és egy ideig maga is a gyulai vízügyön dolgozott –, felajánlotta, hogy segít abban,

fotók / Romet Róbert

**„A KÖRÖS-VIDÉKET
A SÍKVIDÉKI VÍZGAZDÁLKODÁS
BÖLCSŐJEKÉNT SZOKÁS
EMLEGETNI, MERT AZ ORSZÁ-
GOS SZINTŰ FELADATOK ITT
MIND MEGJELENNEK.”**

hogy fogadjanak engem Gyulán. Neki köszönhetem, hogy ide kerültem. Akkor azt hittem, csak átmeneti lesz, mert a feleségem debreceni, és keresgéltek a visszaút lehetőségét. De itt ragadtunk, a gyerekeink már itt születtek, és megszerettük Gyulát.

Pontosan mit szerettek meg?

Gyula nem egy könnyen befogadó hely. Ez egy erősen lokálpatrióta város, ahol a „gyulaiság”, az, hogy innen származol vagy ide jöttél, nagy különbség. Azt gondolom, én hamarabb mondtam magam gyulainak, mint a város engem a magáénak. (De 2019-ben aztán megkaptam a „Gyula városáért” ki-tüntetést is, ami egyértelmű jele volt annak, hogy már ide tartozónak számítok.)

Miről szólt a lehetőség, amit ide érkezve kapott és itt tartotta?

Az első időszakban, 1978-tól '85-ig hidrogeológusként dolgoztam. Akkoriban ezen a szakterületen roppant izgalmas feladatok adódtak, fény derült ugyanis a dél-alföldi vizek ismeretlen eredetű arzéntartalmára, mi pedig a vízügynél kiterjedt kutatásra, feltárásokra kaptunk lehetőséget. Úttörő jellegű munka volt, aminek az eredményeit felhasználva indult el Békés megyében az ivóvízminőség-javító program, és épült ki egy regionális vízellátó rendszer.

Milyen jellegzetességei vannak egyébként ennek a vízgyűjtő területnek, ebből adódóan az itteni vízügyi munkának?

A Körös-vidéket a síkvidéki vízgazdálkodás bölcsőjeként szokás emlegetni, mert az országos szintű feladatok itt mind megjelennek: ez egy árvízveszélyes vidék, a vízügy területének 2/3-a mentesített mélyártér, emellett itt a legnagyobb a belvíz-csatornák sűrűsége, mivel belvízveszélyes is, ráadásul a belvízmentesítés jórészt csak szivattyúsán megoldható. Ezen kívül erősen vízhiányos a térség, és ha nem lenne a Tiszából átvezetett víz, nyáron a Körösökön sokszor száraz lábbal át lehetne gyalogolni. Nem véletlen, hogy a TIKEVIR, a Tisza-Körös völgyi Együttműködő Vízgazdálkodási Rendszer Közép-Európa legnagyobb ilyen jellegű rendszereinek egyike, mellyel a Tisza-menti és a Kiskörei duzzasztó bögeiből mintegy 25 köbméter vizet vezetünk át másodpercenként. Ebből következően, míg országosan igen, nálunk a „duzzasztás” kifejezés nem szitokszó: a társadalom itt érzi ennek szükségességét, élvezi az előnyeit és hasznát! Nagy szerepet kap tehát az öntözés, ugyanakkor hévizekben is gazdag a térség. Vagyis szakmailag nagyon sokrétű és izgalmas a feladat.

**„NÁLUNK
A »DUZZASZTÁS«
KIFEJEZÉS NEM SZITOKSZÓ:
A TÁRSADALOM ITT ÉRZI
ENNEK SZÜKSÉGESSÉGÉT,
ÉLVEZI AZ ELŐNYEIT
ÉS HASZNÁT.”**

Egy fiatal vízügyes szakembernek ez maga lehet a Kánaán...

Tényleg az. De onnantól, hogy valaki elsőszámú vezető lesz, új időszámítás kezdődik az életében. Még egy kicsit mérnök marad, de már nem annyira, hogy az adott tudományág fejlesztéseivel lépést tudjon tartani. Cserébe viszont egy kicsit közgazdász, egy kicsit jogász, PR-es, és személyzetis is lesz. Ez a helyzet arra a mérnöki jó érzésre, hogy „én csináltam és jól csináltam!” már kevésbé ad alkalmat, felváltja viszont az, hogy „ezt MI csináltuk és jól csináltuk”. Mikor az ember egy kollektívát irányít, ugyanolyan siker, amit közösen érünk el, mint korábban a saját eredmény volt.

Ez nyilván személyiségfüggő is... Ön 1998-tól 21 éven át töltötte be az igazgatói tisztséget. Könnyen ment ez az „átkattanás” az ÉN-ből a MI-be?

Alapvetően közösségi ember vagyok, így ami megviselt, az a vezetői magányosság: egy kicsit megváltoznak a munkatársi kapcsolatok, már nem Bak Sanyihoz, a kollégához kell viszonyulni, hanem Bak Sándor igazgató úrhoz. Igyekeztem ez ellen tenni, jelzéseket adni, hogy nem változtam meg, hozzám bármikor jöhetnek, mozogtam az épületben, de mégiscsak nekem kellett döntéseket hozni, amik adott esetben 3-400 család életét befolyásolták.

„EZ A HELYZET ARRA A MÉRNÖKI JÓ ÉRZÉSRE, HOGY »ÉN CSINÁLTAM ÉS JÓL CSINÁLTAM!« MÁR KEVÉSBÉ AD ALKALMAT, FELVÁLTJA VISZONT AZ, HOGY »EZT MI CSINÁLTUK ÉS JÓL CSINÁLTUK«.”

„EGY SOR DOLOGBAN NEM KELLETT ÚJAT KITALÁL NOM, CSAK FOLYTATNOM.”

**„A TAPASZTALATOM
AZT MUTATJA, HOGY HA
JOBBAN ISMERJÜK EGYMÁST,
AKKOR ELKERÜLHETŐ, HOGY
AZ EMBEREK BUTASÁGOKÉRT
EGYMÁSNAK UGORJANAK.”**

**Volt valamilyen elhatározás Önben, amikor elfogadta
ezt a pozíciót?**

Nagyon jó elődöm volt dr. Goda Péter személyében, aki egy széles látókörű mérnök volt, sokat lehetett tanulni tőle. És remek főmérnök főnököm is, Pálinkás Lajos, aki a pályám elejétől bízott bennem. Vagyis egy sor dologban nem kellett újat kitalálnom, csak folytatnom. Mégis minden ember más. A nyugdíjba vonulásom után láttam, mennyire megszokták az emberek a hozzám való alkalmazkodást, és egy másik igazgatóhoz, aki bár nem jobb, nem rosszabb, nem könnyű azonnal idomulni. Nagyon hiszek abban, hogy egy munkahelyen nem mindegy, milyenek az emberi kapcsolatok. Ez a vízügyi szolgálatban fokozottan így van: egy árvíz esetén például nem tudunk sikeresen védekezni, ha nem bízunk egymásban. Ha a vízór-gátór-szakaszmérnök-védelemvezető-helyettes-védelemvezető láncolatban ez nem működik, akkor baj van. A tapasztalatom azt mutatja, hogy ha jobban ismerjük egymást, akkor elkerülhető, hogy az emberek butaságokért egymásnak ugorjanak. Felesleges szigorúskodni, mondjuk a beléptető rendszerrel, hogy ki mikor megy és jön, amikor gondja van. 2002-ben el is nyertük a Családbarát munkahely címet. De működik nálunk ifjúsági és nyugdíjas klub is, nem engedjük el azokat a kollégákat, akik esetleg magukra maradtak. Ezeket nagyon fontosnak tartom.

**„REAGÁLNI KELL,
PERSZE SZAKMAI ALAPON,
DE KÖZÉRTHETŐEN ÉS
MINÉL EGYSZERÜBBEN
MEGFOGALMAZVA!”**

**21 év alatt azonban sokat változott a világ körülöttünk.
Igazgatóként ehhez hogyan kellett alkalmazkodnia?**

Tagadhatatlan a változás, ugyanakkor vannak bizonyos sarokkövek – a vízügyben különösen –, amik megmaradtak. A vízgazdálkodással foglalkozó szakembereknek a társadalom széles rétegeivel kell megértetniük és elfogadtatniuk magukat, ennek pedig a legfőbb záloga a szakmai hitelesség. Ha ez megvan, a környezet könnyebben elfogadja, hogy bár mi is pontosan tudjuk, mit kellene tennünk, adott esetben nincs rá pénz.

**Tavaly nyáron, a súlyos aszály idején, kevésbé volt megértő a vízügygel
a társadalom...**

Kívülről ma már úgy látom, hogy egyrészt ezt el kell viselni, másrészt viszont nagyon aktív PR-munkára, ágazati tájékoztatásra van ilyenkor szükség. A szakmának oda kell mennie és elmondani az embereknek, mi miért van, főleg olyankor, amikor politikai mozgalmak is ráülnek egy-egy szakmai kérdésre. Ha nem szólalunk meg, akár a Facebook-on is, az lesz az információ, amit

mások mondanak. Reagálni kell, persze szakmai alapon, de közérthetően és minél egyszerűbben megfogalmazva! Sok konfliktusunk volt például horgászokkal, amikor a halak szempontjából rosszkor engedték el a duzzasztást. De ha tudják, hogy a Békési duzzasztót úgy építették meg, hogy azon $75 \text{ m}^3/\text{s}$ feletti vízhozamot nem szabad átengedni, mert tönkremegy, akkor megnyugszanak a kedélyek.

Mi az, amit igazgatói tevékenysége legnagyobb eredményének tart?

Büszke vagyok arra, hogy ezen időszak alatt minden árvizet és belvizet – volt jó néhány! – sikeresen tudtunk kezelni. Vagy arra, hogy a munkatársaink kivették a részüket a dunai, a felső-tiszai és a Tarna-menti védekezésekből is. És a fejlesztések megvalósulását is nagyon fontosnak tartom.

De a gyulai Tájvízház és benne a Mosonyi Emil- emlékszoba létrejötte, vagy a Berettyó és a Körösök szabályozását irányító mérnök, Bodoki Károly szobrának állítása is az Ön nevéhez kötődik...

A Tájvízház a város tisztasági fürdőjeként működött valaha. Nem szerettem volna, hogy épp egy fürdővárosban egy ilyen épületből kocsma vagy üzlet legyen! Forrásunk nem volt rá, de egy határon átnyúló projekt keretében, a román testvérvízüggyel és Pásztor Sándor akkori Bihar megyei tanácselnökkel,

ma nagyvárad vízügyi igazgatóval összefogtunk, ők ott a szalacsi kúriát, mi ezt a házat újíttuk fel. Rendre időszaki kiállításokat is befogadunk ide, így a hely könnyebben vált Gyula kulturális életének részévé, mint ha csak szakkiállítás lenne az épületben.

És a Mosonyi Emil-emlékszoba hogy jött létre?

A professzor pályájának kezdete Békés megyéhez kötődött, szívesen is emlékezett vissza erre. Jó kapcsolatot ápolt elődömmel, Goda Péterrel, 2005-ben pedig vendégül is láthattuk Gyulán. Már akkor beszéltünk arról, hogy nem bánná, mi pedig örömmel fogadnánk, ha a szakmai hagyatéka egyszer majd ide kerülne. Emil bácsi 2009-ben meghalt, 2010-ben pedig, születésének 100. évfordulója tiszteletére, megnyitottuk az emlékszobát.

**„A VÍZ ÉS EZZEL
EGYÜTT A VÍZZEL
FOGLALKOZÓK SZEREPE
A JÖVŐBEN FEL FOG
ÉRTÉKELŐDNI.”**

Értékörző mentalitását, illetve a szakma szeretetét sikerült átadnia a fiainak?

A gondolkodásmódot igen, a vízügyes érdeklődést nem: egyikük közgazdász lett, másikuk programtervező matematikus, de azt gondolom, mindketten jól választottak. Három unokánk is van, 8, 3 és 1 évesek, két kisfiú és egy kislány, nagy örömet jelentenek.

2019-ben ment nyugdíjba, a szakmától azonban nem távolodott el a mai napig sem...

Olyan feladatot kerestem, ami alkalmat ad a pályám során kialakított értékes kapcsolatok, barátságok ápolására. A Magyar Hidrológiai Társaság, melynek 4 éve alelnöke vagyok, remek lehetőséget teremt erre. Így akik leginkább hatással voltak a szakmai munkámra, mint például dr. Váradi József, dr. Szlávik Lajos, vagy Jakus György, illetve az általam kiváló menedzsernek tartott Somlyódy Balázs, most is jelen vannak az életemben.

És mit szeretne továbbadni az új vízügyi generációknak?

Azt üzenném nekik, hogy gratulálok, jól döntöttek! A víz és ezzel együtt a vízzel foglalkozók szerepe a jövőben fel fog értékelődni. Emellett fontos, hogy megismerjék és őrizzék ennek a nagymúltú ágazatnak a hagyományait. Van mit: a vízügyi igazgatóságok idén 70 évesek lesznek! És sose feledkezzenek meg arról, hogy a vízügyi szolgálat eredményessége a szakemberek bizalomra alapuló, jó együttműködésétől függ! • *Teszári Nóra*

AZ ÉLET HÍDJA

Mistéth Endre emlékére

111 éve született Mistéth Endre okleveles mérnök, a műszaki tudományok doktora, címzetes egyetemi tanár, aki munkájáért számos magas állami és társadalmi kitüntetést kapott. Szakmájában sokoldalú, széles körű ismeretekkel rendelkező, de szerény szakemberként ismerték. Számtalan tudományos cikke, tanulmánya jelent meg, rendszeres szaktanácsadó tevékenységet és oktatómunkát végzett, nevéhez több mint 300 műtárgy tervezése fűződik.

Politikával 1944-ben kezdett el foglalkozni, amikor csatlakozott a németellenes fegyveres ellenállási mozgalomhoz, hogy segítsen megmenteni a fővárost a háborús pusztítástól. Ennek fontos része volt a budapesti hidak felrobbantásának megakadályozása. 1944 végén a németek megkezdték az összes budapesti Duna-híd megsemmisítésének előkészítését a szovjet offenzíva lassítása érdekében. A magyar ellenállási mozgalom Mistéth Endrén és Menyhárd István mérnökön keresztül megszerezte a terveket. Eredetileg csak részleges robbantást, a hidak főtartó szerkezetén egy nyílás felrobbantását tervezték, amely a Duna két pontja közti közlekedést tette volna lehetetlenné, de nem vezetett volna a hidak teljes pusztulásához. A végrehajtás során azonban Mistéth és Menyhárd azt tapasztalták, hogy a németek minden nyílásra szereltek fel töltetet, illetve a pillérek és a hídfők üregeit is megtöltötték robbanóanyaggal. A robbantások megakadályozására a lelkes pestiek minden nap elvágta a gyújtózsín vezetékeit, de a németek másnapra helyreállították a kábeleket. Az ellenállási mozgalom látva, hogy egész Budapestet maga mögött tudja, elhatározta, hogy katonai szervezete felkutatja a hídrobbantások központját, és a szovjet csapatok bevonulása előtti órákban rajtaütésszerűen lefegyverzik a német őrseget. A katonai ellenállás vezérkarát azonban elfogták, így a terv megghiúsult. Végül a németek 1945 januárjában az összes fővárosi Duna-hidat felrobbantották.

Miután a fővárosban 1945. február 13-án a hadműveletek véget értek, a város újjáépítésének egyik első feladata volt a Buda és Pest közötti állandó összeköttetés megteremtése. Az első hidak katonai pontonhidak voltak, melyeket a szovjet műszaki alakulatok létesítettek saját szükségletükre. Ideiglenes átkelők létesültek a Margit híd és az Erzsébet híd romjaitól északra, melyeket a köznyelv humorosan „Manci” és „Böske” névre keresztelt. Ezek az ideiglenes hidak azonban csak tavasztól őszig működhettek, ezért az állandó hidak helyreállításáig szükségesnek bizonyult egy 10 évre tervezett, félállandó

KOSSUTH HÍD

híd létesítése, melyet még a jégzajlás beállta előtt meg lehetett építeni. Az új híd tervezésével Mistéth Endrét bízta meg.

Az építkezés 1945 májusában kezdődött és mindössze nyolc hónapig tartott. A híd helyéül a Batthyány tér és a Kossuth tér közötti Duna-szakasz kínálkozott a legmegfelelőbbnek. Fontos szempont volt, hogy központi fekvésű legyen, hossza ne haladja meg a 270 métert, és távol legyen a hídroncoktól, hogy ne akadályozza a felújítási munkákat. Az eredeti elgondolás szerint a hidat teljes egészében faszerkezetűnek építették volna, a megfelelő minőségű és mennyiségű faanyagot azonban nem lehetett beszerezni, ezért a tervet többször át kellett dolgozni. Végül a híd szinte teljesen bontási anyagokból, a korábbi hidak és más építmények maradványaiból készült. Az építkezést nehezítette a szükséges felszerelések és a munkaerő hiánya, valamint a zord

időjárási körülményekkel is meg kellett küzdeni, ami nem csak az embereket tette próbára, hanem a hegesztések minőségét is rontotta. Az építkezéshez hatalmas társadalmi összefogásra volt szükség, melynek eredményeképp a részben fa, részben acél szerkezetű, hegesztett főtartókkal készült Kossuth hidat 1946. január 18-án, éppen a Lánchíd felrobbantásának évfordulóján adták át a forgalomnak.

A Kossuth híd az újrakezdés, az élni akarás jelképévé vált. Háy Gyula Az élet hídja című drámájában állít emléket a mára már szinte teljesen elfeledett Kossuth hídnak: *„Ennek a hídnak fel kell épülni. Ez a híd az élet hídja. Ha nincs híd, meghal a város, meghal az ország.”*

Mistéth Endre a híd utóéletében kevés szerepet játszhatott, mivel 1947-ben koncepciók per áldozataként bebörtönözték. Több mint 8 évig tartó rabság után, 1955-ben szabadult. A szakma nagy szeretettel fogadta vissza: először az UVATERV, majd a VIZITERV munkatársa lett, ahol 1978. évi nyugdíjazásáig ágazati főmérnökként dolgozott.

Mivel állandó hídjaink újjáépítésével jelentősen csökkent a Kossuth híd forgalma, és pár év alatt az elhasználódás jelei mutatkoztak rajta, valamint nem felelt meg a hajózási követelményeknek sem, 1960-ban megkezdtek a híd vasszerkezetének, majd 1963-ban a hídpillérek bontását. Az állandó híddá való átépítést, illetve a híd műemlékként való fenntartását a magas költségek miatt elvetették. A volt hídfők helyén emléktábla található, amely megemlékezik a tervezők és hídepítők emberfeletti munkájáról, akik hozzájárultak ahhoz, hogy minden szerencsétlen körülmény ellenére nem szakadt meg a kapcsolat Buda és Pest között. • *Forgács Ildikó*

TUDOD-E? – ÉRDEKESSÉGEK, MINDENNAPI ÉS NEM MINDENNAPI TEVÉKENYSÉGEK KOLLÉGÁINK ÉLETÉBEN

Mi, OVF-esek az időnk nagy részét az irodában töltjük. Többé-kevésbé ismerjük is egymást. Azt például jó eséllyel meg tudnánk mondani, hogy a velünk azonos emeleten dolgozó kollégák melyik osztályhoz tartoznak, esetleg arról is van valami fogalmunk, hogy pontosan mivel foglalkoznak. Arról viszont már kevesebbet tudunk, hogy vannak köztünk festők, írók, zenészek... - tovább is van, mondjam még? Az idei évtől a Sodorvonal hasábjain időről időre bemutatunk nektek valakit a sok színes egyéniség közül!

VARGA BALÁZS A VÍZRAJZI ÉS VÍZGYŰTŐ-GAZDÁLKODÁSI FŐOSZTÁLY HELYETTES VEZETŐJE, AZT PEDIG SZERINTEM MÁR SOKAN TUDJÁTOK RÓLA – HÁLA A VÍZÜGYES RENDEZVÉNYEKNEK –, HOGY GITÁROZNI IS NAGYON JÓL TUD. SŐT NEMCSAK, HOGY GITÁROZIK, DE ÉPÍT IS GITÁRT, EZZEL KAPCSOLATBAN MESÉLT NEKÜNK EGY KICSIT A NEM MINDENNAPI HOBBIJÁRÓL.

Mióta gitározol?

Az első gitáromat 1999-ben vásároltam, ez egy egyszerű akusztikus gitár volt. Ezt megelőzően zeneiskolában zongorázni tanultam 1994-től, tehát a zenei alapok már megvoltak, hogy önállóan elkezdjek gitáron tanulni. A hangszerváltás oka egyébként az volt, hogy akkori tinédzser fejjel a gitárt menőbbnek, találtam, mint a zongorát. Utólag viszont már kicsit bánom, hogy a zongorát akkor félretettem, mert manapság jó gitárost könnyebb szerezni egy zenekarba, mint jó billentyűst. És egyre szívesebben ülök le otthon is a zongorához. Aktívan 2007-ig zenéltem zenekarokkal, majd ezt követően egy hosszabb szünet következett, amikor inkább a karrierépítésre, családalapításra,

fotó / Romet Róbert

az egzisztencia kialakítására fókuszáltam. Aztán úgy éreztem, hogy nem lenne szabad elengedni végleg a zenélést, családom is támogatott ebben, és 2019 karácsonyán megleptem magam egy új gitárral és erősítővel. Tulajdonképpen ekkor kezdődött újra minden.

Honnan jött az ötlet, hogy ne csak játssz rajta, de meg is építs egy gitárt?

Ennek a hangszernek az elkészítése szinte kizárólag a Queen iránti rajongásomnak köszönhető. Aki ismer, az tudja, hogy ha zenéről van szó, nálam gyermekkorom óta nem létezik más, csak a Queen, az összes többi a „futottak még” kategória. Már a 2000-es évek elején is nagyon szerettem volna egy olyan gitárt, mint amin Sir Brian May játszik, de ez nem olyan hangszer, amit csak úgy megvásárol az ember, ha bemegy egy hangszerboltba. Egyrészt rendkívül ritka, és az eredetihez hasonló másolatokhoz is csak elég borsos áron lehet hozzájutni. Jelenlegi ára egyébként 3 295 Font, tehát majdnem 1,5 millió forint. Persze vannak olcsóbb másolatok is, de azok csak optikailag hasonlítanak az eredeti hangszerre. Nekem nagyon fontos volt, hogy megpróbáljak hangzásban is minél közelebb kerülni az eredetihez. Így hát nem maradt

más, mint megépíteni saját magamnak, követve az eredeti hangszer anyaghasználatát és kialakítását.

Milyen különböző lépései vannak egy-egy gitár megépítésének?

Ez egy rendkívül összetett dolog. Első lépés, hogy a megfelelő elszántságot érezze magában az ember. A folyamatban rendkívül sok olyan pont volt, amikor ha nem akartam volna ennyire megépíteni ezt a hangszert, talán tűzre dobtam volna félkészben, amikor valami nem úgy sikerült, ahogy szerettem volna. Ilyenkor kellett 2 nap pihenés, ezalatt újragondolni a gyártási folyamatot, interneten böngészni a lehetőségeket, majd tiszta fejjel újra nekilátni. A weben – korábban nem is gondoltam volna – számtalan különböző terv van fent a hangszerről. Ezek különböző minőségűek és részletességűek. Fontos, hogy biztosak legyünk benne, hogy az a terv a jó, amiből elkezdünk dolgozni. Hogy ez rendben legyen, én például megrendeltem Angliából egy könyvet is, ami részletesen bemutatja az eredeti hangszert, valamint röntgenfelvétel is található benne a gitár belső szerkezetéről. Nagyon fontos utána a megfelelő alapanyagok kiválasztása, és beszerzése. Sok múlik a mahagóni, az ébenfa, de a test belső részét jelentő tölgyfa minőségén, száradási idején, hogy a hangszer hosszú távon tartós, hangzásban megfelelő legyen. És körülbelül ugyanilyen fontos a jó szerszámok beszerzése is, mert az építés során a problémák általában a nem megfelelő minőségű szerszámok használatából eredtek. Az „olcsó húsnak híg a leve” mondás ilyen precíziós munkáknál hatványozottan

fotó / Romet Róbert

igaz. Ha pedig mindezek megvannak, jöhet a vágás, fúrás, marózás, ragasztás, pácolás, lakkozás, stb. A Facebookon létezik egy csaknem ezer fős Red Special Builders nevű csoport, ami azokat az embereket tömöríti a világ minden tájáról, akik megépítették, vagy éppen építik ezt a hangszeret. Talán nem is vagyunk sokkal többen, akik valaha megépítették. Számtalan jó kapcsolat alakult ki ezekkel az emberekkel, folyamatos volt az eszmecsere. Az elektronika alkatrészeinek beszerzését a legvégére hagytam, hiszen én sem voltam biztos magamban, hogy képes leszek megcsinálni. Amikor már látszott, hogy mégiscsak lesz belőle hangszer, nekiláttam a legmegfelelőbb alkatrészek felkutatásának, beszerzésének. Különböző helyekről, Peruból, Kanadából és az Egyesült Államokból érkeztek az elektronika alkatrészei. **Hihetetlen érzés volt, amikor az utolsó forrasztást követően bedugtam a jack dugót, megpengettem a húrokat és megszólalt a hangszer!** Úgy, ahogy azt megálmodtam. Sosem felejttem el, mennyire boldog voltam.

Mikor van időd a család (feleség, gyerekek, kutya) mellett a gitárépítésre?

Talán ez a legnehezebb kérdés, mert magam sem tudom. Egyébként nem érzem, hogy időhiánnyal küzdenék. Igaz a mondás, hogy minden sikeres férfi mögött ott áll egy erős nő. Esetemben a feleségem, aki általában minden ilyen „hülyeségemet” támogatja, sőt részt is vesz benne. A kutyakiállításokra gyakran az egész család elkísér, a retriever trainingre is jött már el 1-1 gyermekem, hogy lássák, mi történik ott, milyen szépen dolgozik Füge. Amióta pedig nagyobbacsák, rendszeresen együtt megyünk koncertekre. Azt vallom, hogy az embernek mindig arra van ideje, amire szálni akar. Én például nem szeretek TV-t nézni, legfeljebb, ha Forma-1 van, vagy Queen koncertvideó. Nem járok horgászni, kártyázni, kocsmázni, focizni, stb. Ülni se szeretek, valamit mindig csinálnom, alkotnom kell, legyen az kert, előtető, kerti faház, gitár, bármi. Így érzem jól magam. És amibe tudom, be is vonom a gyerekeket (lassan csukott szemmel lerajzolják és kivágják a Red Special formát!). Biztos vagyok benne, hogy ezzel is pluszt adok nekik az élethez, hogy azt látják, amit akarunk, azt meg tudjuk csinálni mi magunk is, csak elszántság és kitartás kell. „Nincsen lehetetlen, csak tehetetlen”. Ezt én is otthonról, édesapámtól hoztam. Egyébként jelenleg további két Red Special gitáron dolgozom, egyiket magamnak készítem tartalék hangszernek, a másikat pedig egy jó barátomnak, a Crazy Little Queen Tribute Band gitárosának. Kipróbálta, és annyira megtetszett neki a hangszer, hogy megkért, készítsek neki is egyet. Az ország szerintem egyik legjobb gitárosa, ennél nagyobb elismerés nekem nem is kell.

Balázst a másik izgalmas hobbjáról – hogy kutyusukkal, Fügével kiállításokra járnak – talán majd egy másik alkalommal kérdezzük, addig is sok sikert kívánunk Nekik! • *Vitéz-Pekáry Anna*

BAJÁN, A SUGOVICA PARTJÁN RENDEZTÜK A VÍZÜGYI TECHNIKUSOK ORSZÁGOS SZAKMAI TANULMÁNYI VERSENYÉNEK DÖNTŐJÉT

Csodálatos környezetben, a Sugovica partján, az NKE Víz tudományi Kara adott otthont a belügyminiszter felelősségi körébe tartozó vízügyi szakmacsoport kétfordulós Országos Szakmai Tanulmányi Versenyének (továbbiakban: OSZTV, a szerk.) 2023. április 19-20. között. A versenyt a 2022/2023-as tanévben az OKJ-s rendszerű Vízgazdálkodó technikus és Vízügyi technikus képzésben, területi vízgazdálkodás szakirányon tanulók számára hirdette meg a belügyminiszter.

A megmérettetésre 22 utolsó évfolyamos, nappali tagozatos, 3,51 tanulmányi átlag feletti eredményt elérő Vízgazdálkodó technikus tanuló jelentkezett az ország öt technikumából (Nyíregyházi SZC Vásárhelyi Pál Technikum – 7 fő, Szolnoki Szakképzési Centrum Pálffy-Vízügyi Technikum – 4 fő, Békéscsabai SZC Vásárhelyi Pál Technikum és Kollégium – 6 fő, Budapesti Műszaki SZC Than Károly Ökoiskola és Technikum – 3 fő, Székesfehérvári SZC Bugat Pál Technikum – 2 fő).

fotó / Gombkötő Gergő (NKE)

Az OSZTV I. fordulója 2023. február 15-én volt a versenyre jelentkezők technikumában, ahol a területileg illetékes vízügyi igazgatóságok kijelölt munkatársai látták el a felügyelői, valamint a kötelező adminisztratív feladatokat. A versenyzők központilag kiadott komplex írásbeli feladatot oldottak meg, a döntőbe azok juthattak tovább, akik elérték az 51 %-ot, ezt az akadályt 12 versenyző sikeresen megugratta.

A döntő rangját emelte, hogy egyidőben, egy helyen, rendezték meg a 36. Országos Tudományos Diákköri Konferencia (OTDK) Műszaki Szekciójával. A versenyző diákok mellett a programon részt vehettek a vízügyi szakképzést végző technikumok azon diákjai is, akik nem jutottak be a döntőbe. Meghallgathatták a műszaki felsőoktatás legtehetségesebb hallgatóinak tudományos

fotó / Gombkötő Gergő (NKE)

előadásait, így az ott szerzett tapasztalatok segítséget nyújthatnak számukra a mérnöki pálya választásában. A Víztudományi Kar maximálisan biztosította a verseny lebonyolításához szükséges humán és technikai feltételeket, a helyi területi adottságok maradéktalan kihasználásával.

A mindent eldöntő küzdelem szóbeli és gyakorlati és versenyrészekből állt. A szakmai és vizsgakövetelményeknek megfelelő tételsorból – a versenybizottság által – véletlenszerűen kiválasztott kérdésekre kellett válaszolniuk, a gyakorlati versenyrészben egy vízkárelhárítási, valamint egy geodéziai mérési feladatot kellett végrehajtaniuk a versenyzőknek.

A döntő helyezési rangsora a döntőbe jutott versenyzők írásbeli, gyakorlati és szóbeli vizsgaeredményeinek súlyozott átlaga alapján alakult ki.

A végső küzdelemben hat fő teljesítette a Magyar Közlöny 2022. évi 65. számú Hivatalos Értesítőjében megjelent versenyfelhívásban meghatározott 4,00 feletti eredményt, így a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról kiadott rendelet alapján mentesült a technikai vizsga alól.

fotó / Gombkötő Gergő (NKE)

A versenyt Koncz Gusztáv, a Nyíregyházi SZC Vásárhelyi Pál Technikum tanulója nyerte, a II. helyen végzett Nagy Gábor, a III. helyezett pedig Bajzát Milán lett, ők mindketten a Szolnoki SZC Pálfy Vízügyi technikum végzős technikusai.

A döntő helyezettjei gravírozott emléklapok, oklevelet és értékes tárgyjutalmat kaptak.

A legjobb írásbeli, a legjobb szóbeli, a legjobb mérési gyakorlati feladatot, valamint a legjobb vízkárelhárítási gyakorlati feladatot végrehajtó tanulók a versenybizottság döntése alapján pénzjutalommal járó különdíjban részesültek. A támogatóknak köszönhetően mind a 12 döntőbe jutott versenyző értékes ajándékokkal térhetett haza.

Bízom benne, hogy a versenyző technikusok közül többen a szakmában maradnak, és értékes tagjai lesznek a „vízügyes” nagy családnak.

• Csorbák Erika

